

Τῆς νύφης του τὸ φίλημα, ὁ υἱὸς ὁ πεθαμένος·
Τὸν ὄρκο του θυμῆθηκε κι' ὁ τάφος του ἀνοίγει·
Σὲ Μαῦρο ἀπάνω βρέθηκε· λάκκους, σταυροὺς πηδαίει·
Τὸν βλέπουν τ' ἄστρα τρέμουνε, ἡ γῆ ζητεῖ νὰ φύγῃ
Καὶ χαλινάρι δὲν κρατεῖ· ὁ Μαῦρος ὁδηγάει·
Φεύγει, πετᾷ· τὰ πέταλα σπύθαις, φωτιάς σκορπᾶνε
Καὶ φέγγουνε τὸ δρόμο τους· ἀλλοίμον' ὅπου πάνε!

Ζ.

Μέσ' ἔστὸ σκοτάδι χάνεται μὲ τὸν ἀποθαμένο·
Μὰ νάτος· πάλι φαίνεται· βαθεῖα λαγκάδια σχίζει,
Κι' ὀπίσω του, εἰς τὴν οὐρὰ τῇ μαύρῃ του δεμένο
Σὰν κάτι τι ν' ἀσπρίζῃ . . .
Σὲ χώρα μπήκανε· ἀργὰ ὁ Μαῦρος τώρα πάει
Κ' ἐμπρὸς ἔσ' σπῆτι σκοτεινὸ τὸ δρόμο του κρατάει·
— „Ἀνοιξ', ἀδελφι μ', ἀνοιξε· κουράσθηκα νὰ τρέχω·
Εἰς τὴν οὐρὰ τ' ἀλόγου μου τῇ νύφῃ μου τὴν ἔχω . . .“
Μὲ βιά ἡ θύρ' ἀνοίγεται κι' ὁ ἀδελφός του βγαίνει·
Κερί ἔστὸ χέρι του κρατεῖ, τοὺς βλέπει καὶ χλωμαίνει·
— „Τὴν σκότωσες τὴν ἀπιστη, τοῦ λέγει, ἀδελφέ μου;
— „Μὲ εἶδε καὶ ἀπέθανε . . . δὲ σκότωσα ποτέ μου!
— „Ξεκαβαλὶν', ἀδελφι μου· ἔχω φωτὶ ἀναμμένα·
Ἔμπα ἔστὸ σπῆτί μας· — Φωτιά δὲ μὲ ζεσταίν' ἐμένα!
Τὸν πεθαμένο μὲ φαχτὸ τὸν ἐκττάζει μῦατι·
— Τί ἔχεις; λέγει· — Τίποτε· ἀρρώστησα κομματί·
— Ἀρρώστησες· τ' ἀδελφικὸ φιλήθ' ἀπὸ ζεστήν·
Καὶ θὰ σὲ γιάν', ἀδελφι μου· — Κανείς δὲν θὰ μὲ γιάνῃ...
Ἦθελα μόνο ἂν μ' ἀγαπᾷς, τῇ γῇ βαθεῖα νὰ σκάψῃς
Κ' ἐκεῖνη ποῦ ἀπέθανε ἀπόψε νὰ τῇ θάψῃς . . .“
Τ' ὀρνίθι ἀκούσθη, ἀστραπὴ ἔστὸν οὐρανὸ ἀνάφτει,

Ἀνατριχιάζει ὁ νεκρὸς κι' ὁ Μαῦρος τῇ γῇ σκάφτει.
Βλέπει, τοῦ λέγει· βιάζεται ὁ Μαῦρος· θεὰ φύγω·
Στὸν πρῶτο ὕπνο ξύπνησα· κοιμήθηκα ὀλίγο . . .
Πηγαίνω· τὸ κρεβάτι μου κοντὰ δὲν εἶναι τώρα·
Τρέχει ὁ Μαῦρος γρήγορα, μὰ τρέχει καὶ ἡ ὥρα!
— „Τί λές, ἀδελφι μου, τί λές; Ἐμεῖς νὰ χωρισθοῦμε;
Ἀπόψε θεὰ κοιμηθῶ ἔσ' ἂν πρῶτα ἔστὸ πλευρό σου!
— „Νὰ μὴν τὸ δώσῃ ὁ θεὸς μαζὶ νὰ κοιμηθῶμε . . .
Μὰ βλέπε με καμμιά φορὰ κι' ἐμένα ἔστ' ὄνειρό σου.
Τὰ μῦατ' αὐτοῦ τοῦ θολώσανε· κινᾷ καὶ στέκει πάλι·
Ἀπ' τ' ἄλογό του ἔσκυψε γλυκὰ, ἀγάλι, ἀγάλι
Καὶ τὸν ἐφίλησε . . . Φιλὶ δὲν ἦταν τὸ φιλή του·
Ἦταν ξερίζωμα καρδιάς, ἡ δευτέρῃ ψυχῇ του!

Μέσ' ἔστὴν ἀγκάλῃ ὁ ζωντανὸς τοῦ πεθαμένου γέρνει·
Ὁ χάρος τοὺς σπλαγχνίσθηκε καὶ τῇ ψυχῇ του πέρνει.

Η.

Τὴν ἄλλῃ ἡμέρα, τὴν αὐγὴ τὰ δυὸ ἀγκαλιασμένα,
Στόμα μὲ στόμα κατὰ γῆς τὰ βρήκαν τὰ καῦμένα·
Δὲν τὰ ἐχώρισαν· καθὼς τὰ βρήκανε τὰ θάψαν
Κ' ἓνα κερί καὶ γιὰ τὰ δυὸ ἔστὸ μνημὰ τους ἀνάψαν·
Στὸν τάφο δυὸ τριανταφυλλιάς μονάχαις τοὺς φυτρῶσαν,
Τὸ χῶμά τους πρασίνισαν, τὸν ὕπνο τοὺς μυρῶσαν.
Σμίγουν οἱ ῥίζαις τοὺς ἔτῃ γῇ καὶ ἔστὸ Σταυρὸ οἱ κλώνοι
Καὶ δυὸ τριανταφυλλάκι' ἀνθοῦν μονάχα κάθε Μάϊ·
Κι' ὅταν κανένας ἀδελφὸς μ' ἀδελφι του μαλώνει
Τὰ ῥόδα τοὺς μυρίζεται κ' ἡ ἔχθρα του περνάει!
(Ἐγγραφον κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1884).

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ.

(Δύηγημα).

Τέσσαρες σαθραὶ κλίμακες παλαιῶν τινος οἰκοδομήματος, κειμένου ἐν
τῇ ἐργατικῇ συνοικίᾳ εὐρωπαϊκῆς τινος πόλεως, ὁδηγοῦσιν ἡμᾶς ὑπὸ τὴν
στέγην εἰς τινὰ θύραν, ἐφ' ἧς ἀτέχνως καὶ διὰ κιμωλίας εἶνε γεγραμμένα
αἱ ἑξῆς λέξεις

Ἐδὼ κατοικεῖ ἡ πλύστρα Φωτεινὴ.

Διαβαίνοντες τὸ κατώφλιον τῆς θύρας εὐρισκόμεθα ἐντὸς μαγειρείου καὶ
βλέπομεν μεταξὺ πίδων καὶ κανίστρων, περιεχόντων πενιχρὰ μὲν, ἀλλ' ἐπι-
μελῶς πλυμένα καὶ λάμποντα λευχεύματα, γραῖάν τινα, τὴν πλύντριαν Φω-
τεινὴν. Τὸ μαγειρεῖον, οὗ τὸ μόνον καὶ στενὸν παράθυρον σκοτίζεται ὑπὸ
τοῦ ἀμαυροῦ τοίχου τῆς γειτονευσούσης οἰκίας, εἶνε τὴν στιγμὴν ταύτην πλη-
ρες ἡλιακοῦ φωτός, εἰςδύοντος ἐκ τινος ὀπῆς ἐν τῇ ὁροφῇ τοῦ πενιχροῦ
χώρου. Ὑπὸ τὴν ὀπὴν ταύτην, δι' ἧς ἀνέρχεται τις εἰς τὴν ἐπίπεδον στέγην
τῆς οἰκίας, ἴστανται ἐπὶ τῶν βαθυμίδων κλίμακος μικρὰ τις κόρη. Εἶνε
ἐξαέτις περίπου. Τὸ φῶς τοῦ ἡλίου λάμπει ἐπὶ τῶν μελανῶν βοστρύχων
τῆς Ἰωσηφίνης, ἐν ᾧ ὑπ' αὐτοὺς τὸ ἀξέριστατον πρόσωπον μένει ὡς ὑπὸ
σκιὰν καὶ οὕτως ἐτι μᾶλλον ἀκτινοβολεῖ τὸ πῦρ τῶν μεγάλων κυανῶν ὀφ-
θαλμῶν της. Τὸ μικρὸν τοῦτο πλάσμα φέρει πορφυρόχρουν ἐνδυμα καὶ εἰς
τοὺς λεπτοφυεῖς πόδας τοῦ λάμπουσι ποικιλόστικτα πέδιλα.

— Ἡ μητέρα κρυώνει, εἶπεν ἡ κόρη, σὲ παρακαλῶ, Φωτεινὴ, πῆγαινε
τὴν μητέρα ἵνα κρεβάτι!

— Μπα! τώρα τὴν ἀνέβασα ἐπάνω ἵνα τὸν ἡλιακὸν, εἶπε μετ' ὀργῆς ἡ
πλύντρια, δὲν ἔμπορῶ νὰ χάνω τὸν καιρὸ μου μὲ μία ξένῃ. Αὐτὸ τὸ βάρος
εἶνε ἀνυπόφορον!

Ἡ Ἰωσηφίνα δι' ἐνὸς χαρίεντος κινήματος κατ'ἦλθε ταχέως τὴν κλί-
μακα καὶ ἐστὴ πλησίον τῆς γραίας.

— Φωτεινὴ μου, εἶπεν ἡ κόρη ἐν ταραχῇ, ποῦ νὰ ἔμπορῶσαν τὰ
χέρια μου νὰ σηκώνουν τὴν μητέρα!

— Αὐτὸ βέβαια τὰ χέρια σου δὲν ἔμπορῶν νὰ τὸ κάμουν, αὐτὰ δὲ
εἶνε τὰ πλέον ὀνηρὰ εἰς τὸν κόσμον! εἶπεν ἡ κυρὰ Φωτεινὴ, ὅταν τὰ χέρια
μου ἦταν τὸσον καινούργια, ἵνα τὰ δικά σου, ἔξευραν πολὺ καλὸ νὰ μβα-

λόνουν κόλτσαις καὶ — νὰ σὲ πῶ, κορίτσι μου, ἡ μητέρα σου δὲν σὲ
δίδει καλὴν ἀνατροφήν, καὶ ἄς τ' ἀφήσωμεν αὐτὰ τῶρα!

— Ἡ μητέρα παγώνει καὶ σὺ βρίζεις, εἶπε τὸ κορασιον μόλις συγκα-
τούμενον καὶ ἱκετευτικῶς προσέειπε: „Ἐλα, Φωτεινὴ, ἀγάπα τὴν μη-
τέρα μου!

— Ἐγὼ πάντα τὴν ἀγαπῶ, ἀπεκρίθη ἡ γραῖα καὶ ἡ φωνὴ της ἔλα-
βεν ἡπιώτερον τόνον.

Ἡ Ἰωσηφίνα περιέκλεισε τὴν χεῖρα τῆς γραίας διὰ τῶν ῥοδοχρόων
αὐτῆς δακτύλων, οἵτινες εἶχον σχεδὸν ἐξαφανισθῇ μεταξὺ τῶν τύλων καὶ
ρυτίδων τῆς χειρὸς ταύτης, τὴν ὁποίαν ἡδυνάτο τις νὰ παρομοιάσῃ μὲ
τραχὺ καὶ ῥοζέιδες ξύλον. Ἡ μικρὰ κόρη ἠνωρῶσθη ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν
ποδῶν της καὶ διὰ τῶν σπινθηροβολούντων αὐτῆς ὀφθαλμῶν ἠτένισε τὸ
σκυθρωπὸν πρόσωπον τῆς πρεσβύτιδος.

— Καὶ ἡ καλὴ μου μητέρα λέγει, πῶς τὰ χέρια σου, Φωτεινὴ, πρέπει
νὰ τὰ σέβωνται.

— Τὸ εἶπεν; ὑπετονθόρυσεν ἡ πλύντρια, ἧς ἐφαιδρύνθη τὸ πρός-
ωπον.

Ἡ Ἰωσηφίνα ἔσυρεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς πρὸς τὴν κλίμακα, ἐφ' ἣν
αὐτὴ μετ' εὐκινῆσας ἀνεπήδησεν, ἐν ᾧ βραδυκινήτως ἠκολούθει ἡ γραῖα.

Εἰς ἐκείνην τὴν πλευρὰν τῆς στέγης, ἧτις ἔμενεν ἐλευθέρᾳ ἀπὸ τῶν
παρακειμένων ἀετωμάτων τῶν οἰκιῶν, ὑψοῦτο λίθινον προτείχισμα, εἰς ὃ
καθημένη ἐστηρίζετο ἡ μήτηρ τῆς Ἰωσηφίνης. Ὁ ἐκ τῶν καπνοδοχῶν
ἀναβρῶσκων καπνὸς ἰνώχλει φρικτωδῶς τὴν εἰσέτι νεαρὰν ἐκείνην γυναῖκα
σπανίως ἀπαλλαττομένην αὐτοῦ ὑπὸ σφοδρᾶς τοῦ ἀνέμου πνοῆς. Ἡ δυσκό-
λως ἀναπνέουσα ἀσθενὴς ἀνεσηκώθη μετὰ πολλοῦ κόπου ἐπὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν
στρωμάτων καὶ σπασμωδικῶς παρεμέρισε τὸ μανδύλιον ἀπὸ τοῦ ἐκ ψυχροῦ
ἰδρώτος καθύγρου μετώπου της. Ἡ Ἰωσηφίνα εἶχε περιπτυχθῇ τὴν ἐξη-
ντημένην γυναῖκα καὶ ἐδώπευε μετὰ περιπαθεῶς τρυφερότητος τὴν πλουσίαν
καὶ μέλαιναν κόμην της, ἧτις ἐκυμάτιζεν ἐπὶ τῶν μεμαραμένων παρειῶν της.

— Καλύτερα θὰ ἦτον, ἂν δὲν ἀνέβαινα ἐδῶ ἐπάνω, εἶπεν ἡ ἀσθενὴς

μετ' ἐλκευούσης φωνῆς, ἀλλ' ἤθελα ν' ἀναπνεύσω εἰς ἀνοικτὸ μέρος — ἄχ, ὁ καπνὸς αὐτός, — ἤθελα νὰ ἰδῶ ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸν κόσμον.

Ἡ ἀσθενὴς ἔβλεπε μετ' ἀλλοκότου ἐκφράσεως τῶν ἀπεσβεσμένων ὀφθαλμῶν της τὸ περίεξ αὐτῆς ἐκτενέμενον θέαμα. Ἀπέραντοι χλοεροὶ λειμῶνες, ὑπὸ ἀπείρων χρυσιζόντων ἀνθέων καλυπτόμενοι, διετέμοντο ὑπὸ τῶν ἐλιγμῶν ποταμοῦ σχηματίζοντος μακρὰν λίμνην, εἰς τὰς ὁχθὰς τῆς ὁποίας ὑψοῦντο ἀνὰ τὸν ὀρίζοντα διασπείρεις λόφοι καὶ θελκτικαὶ τοποθεσίαι.

Ὁ κόσμος εἶνε τὸσον ὠραῖος! ἐψιδύρισε ἡ πᾶσχα καλύψατα τοῦς ὀφθαλμοὺς διὰ τῶν ὡς σκιά διασπένδων χειρῶν της. Σπασμωδικῶς ἐκινούντο οἱ δάκτυλοι εἰς τὸν ἀέρα ὡς εἰ προσπαθοῦντες ν' ἀποσύρῃσι τὸ ἐπικαθήμενον σκότος, ὅπερ ἤρχιζεν ἤδη νὰ ἐπιχέται ἐπὶ τῶν ἄλλοτε τόσον μαγευτικῶν καὶ ὠραίων τούτων ὀφθαλμῶν.

— Ἰωσηφίνα μου! — δὲν βλέπω! — τίποτε — καὶ ὅσνα ἔχι!

— Ἀχ, μητερίτσα μου, εἶν' ὁ καπνός. —

— Ὅχι, — εἶν' ὁ θάνατος. Πνίγμαι!

Οἱ ὑψωμένοι βραχίονες τῆς αγωνιώσους ἔπασαν βαρέως ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς Ἰωσηφίνας καὶ ἔσφιξαν τὸ προσφιλὲς τέκνον διὰ τελευταίαν φορὰν ἐπὶ τοῦ ψυχορραγοῦντος στήθους.

— Τώρα; — τόσον ταχέως; — Ἰωσηφίνα μου, σ' ἀφίω — Παναγία μου, φύλαττε τὸ τέκνον μου! —

Καὶ οἱ βραχίονες ἐλυθύναν βραδέως ἀπὸ τοῦ τρέμοντος σώματος τῆς μικρᾶς κόρης. Ἡ κυρὰ Φωτεινὴ πλησιάσασα ἔσυρε τὴν κεφαλὴν τῆς ἐκπνευσάσης εἰς τὸν κόλπον της.

— Πολὺ γλήγορα τέλειωσεν, εἶπε μετὰ σιωπηλὴν προσευχὴν, γλύτωσεν ἀπὸ τὰ βάσανα.

Μετὰ μεγίστης εὐλαβείας ἐπλησίασεν ἡ πλύντρια τὰς χεῖρας εἰς τοὺς νεκροὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐλαφρῶς συνέκλεισε τὰ βλέφαρα, ἔπειτα δὲ λαβοῦσα ἐν ἀγάλῃ τὸ νεκρὸν σῶμα κατῆλθεν εἰς τὸ παρὰ τὸ μαγειρεῖον κεῖμενον δωμάτιον, ἐν ᾧ κατῴκει ἡ νεαρὰ γυνὴ μετὰ τοῦ τέκνου της, καὶ οὕτως μόνος στολισμὸς ἦτο θαλερὸν καὶ εὐώδες λευκόν, καὶ κατέθεσε τὴν νεκρὰν ἐπὶ πενιχρᾶς κλίνης.

— Κοιμάται ἡ μητέρα; ἐψιδύρισε τὸ πεφοβισμένον καὶ ἀσφωγχεῖ ἀκολουθοῦν κοράσιον.

Ἡ γραῖα προσέβλεψεν αὐτὸ μετ' οἴκτου, σιωπηλὴ δ' ἐκάλυψε δι' ὑφασματος τὸ πρόσωπον τοῦ ἀψύχου σώματος.

— Φωτεινὴ, ἡ μητέρα δὲν θέλει νὰ τῆς σκεπάξῃ τὸ πρόσωπον, εἶπεν ἡ Ἰωσηφίνα, σήκωσε τὸ μανδύλι.

Ἡ πλύντρια ἤρπαξε τὴν χεῖρα τοῦ παιδίου.

— Ἐλα μαζὶ μου, εἶπε.

— Ὅχι, θὰ μείνῃ κοντὰ εἰς τὴν μητέρα.

— Ἡ μητέρα σου εἶνε πεθαμένη.

— Τί θὰ πῇ αὐτό; ἤρωτησε τὸ κοράσιον.

— Αὐτὸ θὰ πῇ τὸ ἴδιο — πῶς δὲν ἔχεις πλέον μητέρα.

Συγκεχυμένη προσέβλεπεν ἡ Ἰωσηφίνα τὴν πλύντριαν.

— Μητέρα! ἐφώνησεν ἔπειτα, κύτταξέ με, ἀκουσέ με!

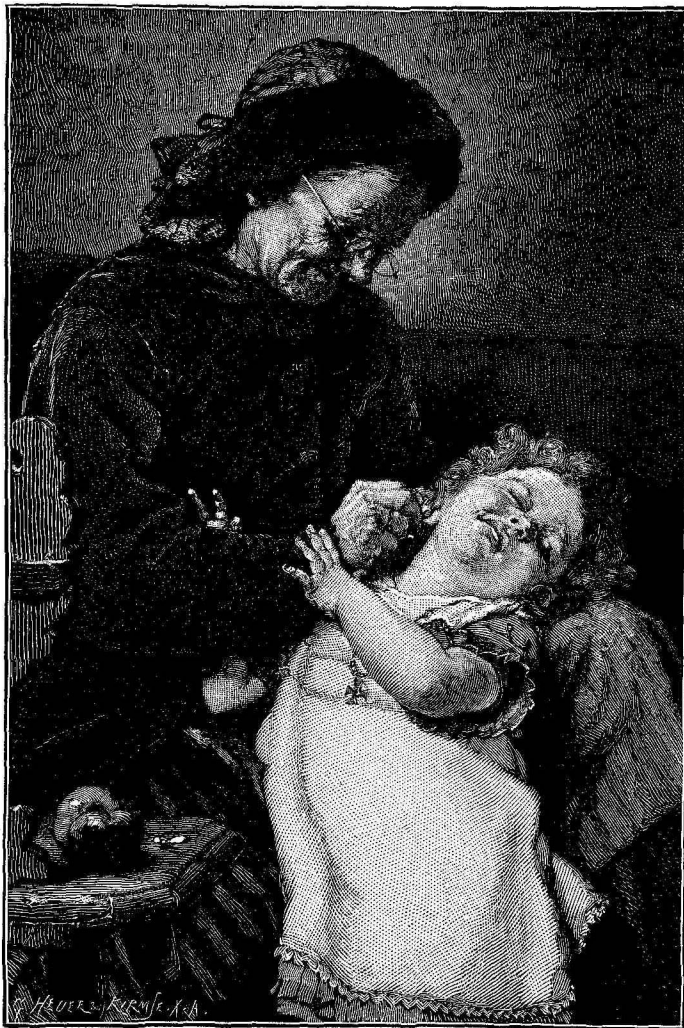
— Δὲν ἔμπορῇ νὰ σὲ ἰδῇ καὶ νὰ σ' ἀκούσῃ, σοὺ εἶπα, ἡ μητέρα σου εἶνε πεθαμένη.

— Δὲν θέλω ἐγὼ νὰ ᾔην πεθαμένη! ἀνέκραξεν ἡ Ἰωσηφίνα.

Ἐτρεξε ταχέως πηδῶσα πρὸς τὴν κλίνην τῆς νεκρᾶς καὶ ἔσυρε τὸ ὑφασμα ἀπὸ τοῦ ἀψύχου προσώπου. Ὅτε ὅμως οἱ θερμοὶ ὀφθαλμοὶ της προσέειδον τοὺς ἀψύχους χαρακτῆρας, ὅτε αἱ χεῖρές της ἠσθάνθησαν τὸ ψυχρὸν τῶν παγερῶν παρειῶν, φοβερὸν ἄλγος ἐκυρίευσεν τὴν ἄγριως πάλλουςαν νεαρὰν καρδίαν καὶ τὸ μικρὸν στῆθος της ἐκλονίσθη ὑπὸ ἀδακρύτων λυγμῶν.

Ἡ κυρὰ Φωτεινὴ προσεπάθησε ν' ἀπομακρύνῃ αὐτὴν ἐκεῖθεν, ἀλλὰ μᾶλλον, αὐτὴ διέφυγε τὰς χεῖράς της καὶ κατέπεσε κατὰ γῆς παρὰ τὸ λείψανον.

Ἡ πρεσβυτὴς ἀναποφάσιτος ἐδίσταζεν ἂν ἔπρεπε νὰ παρηγορήσῃ τὴν μικρὰν ἢ νὰ τὴν ἐγκαταλίπῃ εἰς τὴν ἐκρηξίν τοῦ ἄλγους της, — τέλος ἀπεσῆθη ἀθουρῶως τοῦ δωματίου. Μετ' ὀλίγον ἤκουστο ἔκτακτος θόρυβος ἐν τῇ μαγειρείᾳ. Ἡ γραῖα ἐξηκολούθει νὰ πλύνῃ· οὐδὲν ἄλλο εἶχε μᾶθε καθ' ὅσον τὸν βίον της παρὰ νὰ πλύνῃ, ἐλα τῆς τὰ αἰσθητάματα συνεκτροῦντο εἰς τὸ νὰ πλύνῃ, ἐκ νεαρᾶς δὲ ἡλικίας τῶν πάντων ἐστερημένη καὶ ἐκτεθειμένη εἰς ἀπείρους κινδύνους, εἶρε σωτηρίαν νυχθημερὸν πλύνουσα καὶ τιμίως ἀποκτῶσα τὰ πρὸς τὸ εἶναι ἀναγκαῖα, εἰς τὸ ἔργον δὲ τοῦτο ἐπίσης κατέφευγεν, ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ συλλάβῃ ἀπόφασιν τινα. Ῥυθμικῶς ἐκίνουν τῆςδε ἀκνέισε τὰ ὑφάσματα αἱ τραχεῖαι χεῖρες, καὶ ὅπως μηχανικῶς εἰργάζοντο οἱ ξηροὶ βραχίονες, ἐν ᾧ χρυσιζόντες μαργαρίται ἀφροῦ ἐξετινάσσοντο ἐπὶ τῆς αὐστηρᾶς μορφῆς τῆς γραῖας καὶ συνηνοῦντο μετὰ τῶν σταγόνων τοῦ ὑπερόνῳ τῶν ἐρρυτιδωμένων παρειῶν της καταρρέοντος ἰδρώτος. Βαθμηδὸν ἤρχισε νὰ φαιδρύνηται τὸ ἰσχνὸν ἐκεῖνο πρόσωπον, ὅπερ ὑπὸ τὴν ἐξωτερικὴν του τραχύτητα ἐνέκρυπτε ψυχὴν πλήρη ἀγαθότητος. Τὰ μεμαραμένα χεῖλῃ ἐμειδίαν κατ' ἀρχὰς ἀνεπαίσθητος, ἔπειτα φαιδρῶς καὶ εἶπον: „Δὲν πρέπει νὰ δώσω τὸ κορίτσι στὸ πτωχοκομεῖο, ἄς μείνῃ κοντὰ μου, καὶ ἐγὼ θὰ τὸ ἀγαπῶ σὰν ὁ δικό μου παιδί. Ἀλλὰ — καὶ ἡ φωνὴ προσέλαβε σκληρότερον τόνον — ἡ Ἰωσηφίνα πρέπει νὰ μάθῃ νὰ ἐργάζεταιται.

ΜΙΚΡΑ ΠΑΘΗΜΑΤΑ

Εἰκὼν τοῦ Ἑλλήνος καλλιτέχνου Γ. Ἰακωβίδου.

— Διὰ τί ἐκρατήσατε τὴν γυναῖκα; ἤρωτησεν αὐστηρῶς ἡ ἀστυνομία ὑπὸ τὴν μορφὴν βαναύσου ὑπαλλήλου τὴν κυρὰ Φωτεινὴν, ὅτε αὐτὴ ἀνήγγειλε τὸν θάνατον εἰς τὸ Τμήμα, καὶ ἐζήτην νὰ κηδευθῇ δωρεὰν τὸ „πτωχὸν λείψανον“.

— Πῆρα τὴν μακαρίτισσα κοντὰ μου, εἶνε κάμποσοι μῆνες τώρα, διότι εἶχα ἀνάγκη μιὰ γυναῖκα νὰ μβαλῶν τὰ ἀσπρόρουχα.

— Καὶ διὰ τί ἤργησε τόσο ἡ ἀστυνομικὴ εἰδοποίησις;

— Ἐεὐρὼ γῶ! Ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ πρέπει δια μοναχοὶ μας νὰ τὰ κάμνωμεν. Γιὰ τί δὲν εἰδοποίησεν ἡ μακαρίτισσα ἐγκαίρως τὴν ἀστυνομία.

— Χμ — καὶ μόνον αὐτό; ὑπέλαβεν ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος ὑψὸν τοὺς ὤμους του. Τὰ καταλαβαίνουμε!

— Ἦτανε, κύριε, τίμα γυναῖκα — σὺς τὸ λέγω, εἶπεν ἡ πλύντρια σκυθρωπῶς καὶ ἐξηκολούθησε, γιὰ τὴν ἐργασία της τῆς ἔδιδε κατοικίαν καὶ τροφήν. Καὶ ἐδούλευεν ἀδιάκοπα — διὸ νὰ μ' εὐχαριστήσῃ καὶ νὰ μὴ μείνῃ χωρὶς σπίτι — μαζὶ μὲ τὸ μικρὸ κορίτσι της.

— Δοιπὸν ἔχει καὶ παιδί! Αὐτὸ τώρα θὰ μᾶς τὸ φορτώσῃ!

— Ὅχι, τὸ παιδί τὸ φορτῶνομαι ἐγὼ, ἀπήντησεν ἡ γραῖα καὶ ὑψώσεν ὑπερφάνως τὴν κεφαλὴν.

Διὸ νὰ καταντήσῃ βεβαίως ζητιάνη! ἀπήντησεν ἐκείνος βαναύσως.

Αἱ χεῖρες τῆς πρεσβυτίδος κατέπεσαν μετὰ σφοδρότητος ἐπὶ τῆς πρὸ αὐτῆς τραπέζης, καὶ ὁ ὑπάλληλος ἀνορθωθείς καὶ ἀγρίως ἀτενίζων αὐτὴν ἠρώτησε.

— Τί σημαίνει τοῦτο;

— Εἶνε τόσο ἀπελέκητα χέρια, ἐψιδύρισε ἡ γραῖα καὶ ἀπέσυρεν αὐτὰς βραδέως ἀπὸ τῆς τραπέζης, ἀλλὰ εἶνε τίμα καὶ ἐργατικά χέρια καὶ ἐλπίζω, τέτοια χέρια δ' ἀποκτήσῃ καὶ τὸ κορίτσι, ἡ Ἰωσηφίνα, κύριε, καὶ ὅχι ζητιάνικα χέρια, ὁ θεὸς νὰ μὴ τὸ δώσῃ!

Ὁ ὑπάλληλος, ὅστις ὀλίγην προσοχὴν ἔδωκεν εἰς τοὺς λόγους τούτους ἠρώτησεν ἔτι ἀποτομώτερον τὸ ὄνομα τῆς θανούσης. Ἡ κυρὰ Φωτεινὴ ἤρχισε νὰ τρίβῃ τὸ μέτωπόν της, δὲν ἠδύνατο ὅλως διόλου νὰ ἐνθυμηθῇ τὸ ὄνομα. Ἦτον ὄνομα δυσκολοπρόφερτον καὶ ξένον καί, ἐπειδὴ πάντοτε ἡ γραῖα τὸ ἔλεγεν ἠκρωτηριασμένον, ἡ μακαρίτισσα τὴν παρεκάλεσε νὰ τὴν ὀνομάζῃ ἀπλῶς Μαρίαν.

— Καὶ τὸ ὄνομά της ἀκόμη εἶνε ἀγνωστον; ἀνέκραξεν ὁ ἀστυνόμος, ὅπως δὴποτε πρέπει νὰ ὑπάρχωσιν ἔγγραφά τινα, τὰ ὅποια δὰ μᾶς διαφωτίσωσι περὶ τούτου.

— Τίποτε δὲν εὐρέθηκεν, ἀπήντησεν ἡ κυρὰ Φωτεινὴ.

— Πόσων ἐτῶν εἶνε τὸ κοράσιον;

— Ἡ Ἰωσηφίνα εἶνε ἐξ ἐτῶν.

— Πρέπει νὰ ἐρωτήσωμεν αὐτήν, δὰ ἔλθω αὐτοπροσώπως διὰ νὰ τὴν ἐξετάσω.

Ὁ ὑπάλληλος ἤλθε, συνοδευόμενος ὑπὸ ἐτέρου κατωτέρου ὑπαλλήλου, ἀσθμαίνων καὶ μανιώδης διὰ τὰς τέσσαρας ὁροφάς, ἃς ὤφειλε ν' ἀνέλθῃ.

Μεταξὺ τῶν ὀλίγων ὑπαρχόντων οὐδὲν εὐρέθη δυνάμενον νὰ ἐπιχύσῃ φῶς ἐπὶ τοῦ παρελθόντος τῆς μητρός καὶ τοῦ τέκνου της.

— Πῶς ὀνομάζετο ἡ μήτηρ σου; ἠρώτησεν ὁ ἀστυνόμος τὴν μικρὰν κόρην.

Ἡ Ἰωσηφίνα ἐσιώπα.

— Θέλω νὰ μάθω τὸ ὄνομα! ἀνέκραξε.

— Τὸ ὄνομα τῆς μητέρας μου;

— Μάλιστα!

— Ἡ μητέρα μου — ὀνομάζεται: μητέρα μου.

— Μωρέ, τί ἔξυπνο παιδί εἶσαι! Καὶ πόθεν ἤλθεν ἡ μητέρα μαζί σου ἐδῶ;

— Ἀπὸ μακριά, πολὺ μακριά.

Ὁ ἀνδρῶπος εἶχε μεγάλην ἰδέαν περὶ τῆς τέχνης του καὶ ἐνόμιζεν, ὅτι καὶ εἰς τὰ δυσχερέστατα ζητήματα ἠδύνατο νὰ ἐξαγάγῃ τι ἀπὸ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακρινόμενων. Δι' αὐτὸ ἀπέτεινε ταχέως ἀπείρους ἐρωτήσεις εἰς τὴν Ἰωσηφίνα, ἕως ὅτου τέλος ἐξανέστη ἡ ζωηρὰ φύσις τοῦ παιδίου.

(ἔπεται συνέχεια).

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

τοῦ

ΣΟΠΗΝΕΧΑΟΥΕΡ.

Χαρακτηριστικὸν γνῶρισμα τῶν πρώτης τάξεως πνευμάτων εἶνε τὸ ἄμεσον τῶν κρίσεών των. Πᾶν ὅ,τι παράγουσι εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἰδίας νοήσεως. Ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῶν πνευμάτων ὁμοιάζουσι πρὸς ἡγεμόνας, ἐν ᾧ τὰ λοιπὰ δέονται μεσολαβήσεως, ὅπερ καὶ αὐτὸ τὸ ὕψος των ὑποδεικνύει, ἅτε μὴ ἔχον οὐδένα ἴδιον τύπον.

Τύτῃ μόνον πρέπει νὰ ἀναγινώσκωμεν, ὅτε ἡ πηγὴ τῶν ἰδίων ἰδεῶν ἐστείρευσε, ὅπερ συχνάκις συμβαίνει καὶ εἰς τὴν ἐξοχωτέραν κεφαλὴν. Ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας δεινῶς κατὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἁμαρτάνομεν, ὅταν λαμβάνωμεν ἀνὰ χεῖρας βιβλίον διὰ νὰ ἀποδιώξωμεν τὰς ἰδίας καὶ πλήρεις δυνάμειος ἰδέας.

Ὀλίγοι μόνον ἔχουσι τὸ προνόμιον νὰ κρίνωσιν ἐξ ἰδίων δυνάμεων, πάντες δ' οἱ λοιποὶ ἀκολουθοῦσι τοῖς ξένοις δόγμασι καὶ παραδείγμασι. Διὰ ξένων ὀφθαλμῶν βλέπουσι, καὶ ἀκούουσι διὰ ξένων ὠτῶν. Διὰ τοῦτο εὐκολώτατον εἶνε νὰ σκεφθῇ τις, πῶς ἐν τῷ παρόντι σκέπτεται ὁ κόσμος, δυσκολώτατον δέ, πῶς ὁ κόσμος δὰ σκέπτεται μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα ἐτῶν.

Προσφύεστατα ὀνόμασαν τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀνθρωπιστικὴν σπουδὴν, διότι δι' αὐτῶν μάλιστα ὁ μαθητὴς γίνεται πάλιν ἀνθρώπος, εἰσερχόμενος εἰς κόσμον ἀπληλαγμένον πάσης τοῦ μεσαιωνισμοῦ κηλίδος, ἥτις βραδυτέρον τὸσον βαθέως εἰσέδυσεν εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἀνθρωπότητα, ὥστε ἀκόμη καὶ σήμερον ἕκαστος γεννᾶται εἰς τὸν κόσμον φέρον ἐπὶ τοῦ προσώπου του τὸν ῥυπον τοῦτον, ὀφείλει δὲ ν' ἀποπλύνῃ αὐτὸν πρὶν ἢ καταστῇ πάλιν ἀνθρώπος.

Ἐν τῇ Ἑθικῇ τὸ πᾶν εἶνε ἡ θέλησις, ἐν τῇ Τέχνῃ οὐδέν· ἐν ταύτῃ τὸ πᾶν εἶνε ἡ δύναμις.

— Ὡραία τις θέα εἶνε καθαρτικὸν τοῦ πνεύματος, ὅπως καὶ ἡ μουσική, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη, τῆς ψυχῆς.

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ὑπὸ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΟΡΑΗ.

— Ἡ τέχνη τοῦ γράφειν, εἶνε τέχνη δύσκολος καὶ δὲν ἀποκτᾶται με αὐτοσχεδιασμούς, ὡς εἶναι οἱ ἰδιοὶ μου, ἀλλὰ χρειάζεται καὶ κόπον πολύν, καὶ χρόνον μακρόν. Ἦδελεν εἶσθαι θαῦμα, καὶ ὑπὲρ αὐτὰ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν τὰ θαύματα θαυμαστότερον, ἐὼν ἡμεῖς, μόλις ἐξυπνισάντες ἀπὸ τὴν μακρὰν βαρβαρότητα, ἐλαμβάνομεν ἐν τῷ ἅμα καὶ ἐννοίας ἀκριβεῖς τῆς μορφώσεως τῆς τέχνης τοῦ γράφειν Αἱ πρώται τῆς ἐξυπνίσεως ἐνέργειαι καὶ κινήσεις, εἶναι σκορδινισμοί, εἶναι χασμῆσεις, εἶναι ψηλαφήσεις (tatonemens), καὶ παντοδαπαὶ ἀπορίαι καὶ ἀμηχανίαι. Τοιαῦται χασμῆσεις, καὶ τοιοῦτοι σκορδινισμοὶ εἶναι (καὶ χωρὶς μετριοφροσύνης ὑπόκρισιν), καὶ ὅσα ἐγὼ τολμῶ νὰ λέγω καὶ γράφω περὶ μορφώσεως τῆς γλώσσης.

— Ἐχετε ἀξίωμα τοῦτο, ὅτι ματαίως κοπιᾶζουσι νὰ μορφώσουν τὴν γλῶσσαν ἡμῶν, ὅσοι δὲν εἶναι βαπτισμένοι καὶ καταμοσχευμένοι εἰς τὰ προγονικὰ συγγράμματα. Ὁμοθυμαδὸν ὅλοι οἱ Γάλλοι λέγουσι, ὅτι ὁ Ῥακίνας ἔφερε τὴν γλῶσσάν των εἰς τελειότητα, καὶ τελειότητα τοιαύτην, ὥστε νὰ νομίζεται ἡ πρώτη γλῶσσα τῆς Εὐρώπης· ἀλλ' ὁ Ῥακίνας ἔξευρεν ὅλα τὰ συγγράμματα τῶν παλαιῶν, καὶ ἐξαίρετως ἀπὸ στήθους τὸν Ὀμηρον καὶ τὸν Εὐριπίδην. Ἐὰν εἰς αὐτοὺς ἔκαμε τοιοῦτον ἀποτέλεσμα ἡ γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων, εἶνε ἀναμφίβολον ὅτι πολὺ περισσότερον θέλει συνεργήσειν εἰς τὴν τελείωσιν τῆς ἡμετέρας, ἥτις ὄχι μόνον λέξεις σπείρους, ἀλλὰ καὶ φρασεολογίας πολλοτάτας ἐφύλαξε τῆς προγονικῆς ἀπαρallaκτους.

— Ἡ τέχνη τοῦ γράφειν εἶνε τὸ τελευταῖον βῆμα τοῦ πολιτισμοῦ, οὐδὲ γεννᾶται κατὰ δυστυχίαν εἰς ὅλα τὰ πολιτισμένα ἔθνη ἀδιαφόρως. Πῶς εἶναι δυνατόν λοιπὸν ἡμεῖς οἱ ἀρχαῖοι τοῦ πολιτισμοῦ, νὰ μεταβῶμεν πάραυτα σπὸς τὸ ὕψος τοῦ Χρονογράφου καὶ τῆς Ἀμαρτωλῶν σωτηρίας, ἡ καὶ τὸ χειρότερον τῶν δύο, τὸ ὕψος τῶν Ἀττικῶν σχολαστικῶν μας, εἰς τὸν ὀρθὸν χαρακτήρα τῆς ἐκφράσεως τῶν ἐννοιῶν!

— Γλῶσσα οὔτε δημιουργεῖται οὔτε μεταβάλλεται εἰς ὀλίγων ἐτῶν. διάστημα. Μακρὸς χρόνος τὴν πλάσσει, καὶ μακρὸς χρόνος τὴν μεταπλάσσει, οὐδ' ἐμπορεῖ νὰ τὴν ἐξαλείψῃ ὀλότελα, ἀν δὲν ἐξαλείψῃ πρότερον αὐτὸ τὸ ἔθνος.

— Ἀλλὰ καὶ ὁ καλλωπισμός, ἡ νὰ εἴπω οὕτως κτενισμός καὶ στολισμός τῆς γλώσσης ἔχει ἕρια, τὰ ὅποια ὅστις ἀγωνίζεται νὰ ὑπερπηδήσῃ, γίνεται τύραννος τῆς γλώσσης, καὶ τύραννος γελοῖος, διὰ τὸ ἀδύνατον τῆς κατορθώσεως. Ἄλλο τι δημοτικώτερον παρὰ τὴν γλῶσσαν δὲν εἶναι· οὔτε εἶναι· οὔτε μοναρχίαν οὐτ' ὀλιγαρχίαν ὑπομένει. Ἡ γλῶσσα εἶνε αὐτὸ τὸ ἔθνος· σὲ συγχωρεῖ νὰ τὴν καλλωπίζῃς καὶ νὰ τὴν στολίζῃς, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ βάλῃς εἰς τόπον αὐτῆς ἄλλην γλῶσσαν ἰδικήν σου. Μᾶς ὑποφέρει (νὰ ἐπαναλάβω τὴν μεταφορὰν) νὰ τὴν κτενίζωμεν, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ τῆς πληγώνωμεν τὴν κεφαλὴν. Ἀπὸ τὸ ἔθνος ἐδημιουργήθη, καὶ ἀπὸ τοῦ ἔθνους πάλιν τὰς ψήφους μέλλουν νὰ κυρωθῶσιν ἡ νὰ γελασθῶσιν ὡς ἀληθινῆς γλωσσολογίας φλυαρίαι, ὅσους ἐπινοήσῃ τις καθήμενος εἰς τὸ ταμεῖόν του στολισμούς τῆς γλώσσης. Ὅσον λογικώτεροι καὶ ἀν ἦναι αἱ διαρνώσεις καὶ οἱ προβαλλόμενοι νέοι νόμοι, ἐὰν γίνονται βιαίως, τὸ ἔθνος προκρίνει τὰς συνήθεις εἰς τὴν ἀκοήν του ἀλογίας παρὰ νὰ ὑποταχθῇ εἰς νέων νόμων ζυγόν, καὶ ἐπιμένει τόσον ἰσχυρὰ εἰς αὐτάς, ὥστε ἀναγκάζει καὶ αὐτὸν τὸν νομοθέτην τελευταῖον, θέλει δὲν θέλει, νὰ συναλογῇ με τοὺς χυδαίους.

ΔΥΟ ΑΣΤΕΡΙΑ.

Ὅλα τᾶστρα τοῦρανοῦ, ἅμα ῥοῦτ' τὸ βράδυ,
Τότε λάμπουν, φέγγουνε μέσα 'ς τὸ σκοτάδι.
Κι' ἅμα ἰδοὺν τὴν ἀντηλιά 'ς τῆς αὐγῆς τα κάλλη,
Τότε φεύγουν, χάνονται, ὅλα σβουοῦνται πάλι.

Δυὸ ἀστερία μοναχὰ ἥλιο δὲν φοβοῦνται,
Μέρα νύχτα φέγγουνε καὶ ποτὲ δὲν σβουοῦνται,
Σὲ δυὸ μάτια καστανὰ εἶνε θρονιασμένα . . .
Τᾶστειλ' ὁ Θεὸς 'ς τὴ γῆ γιὰ νὰ καὶν' ἐμένα!

Ἀθήνησι (1884).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.